

Trekvlinders in 1989 (vijftigste jaarverslag) (Lepidoptera)

B. J. LEMPKE & R. DE VOS

LEMPKE, B. J. & R. DE VOS, 1991. MIGRATING LEPIDOPTERA IN 1989 (FIFTIETH REPORT). – *ENT. BER., AMST.* 51 (4): 50-56.

Abstract: The numbers of specimens of migrating Lepidoptera observed in The Netherlands in 1989 by 161 observers are given per decade. Some of the 23 species reported are very rare and have not been seen in The Netherlands for many years. Most surprising were *Uresiphita polygonalis*, *Iphiclidea podalirius*, *Lithophane leucon* and *Mythimna unipuncta*. The numbers of *Autographa gamma* and *Cynthia cardui* were very low.

Instituut voor Taxonomische Zoölogie (Zoölogisch Museum), Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam.

Inleiding

In 1989 werden in totaal 23 soorten trekvlinders waargenomen, waaronder ook enkele heel zeldzame. Bovendien werd van twee inheemse vlindersoorten trek gemeld. In dit vijftigste jaarverslag volgt een overzicht van de waarnemingen.

In een grafiek worden de neerslagduur (fig. 1A) en temperatuur (fig. 1B) weergegeven, waargenomen te De Bilt in 1989 (volgens het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI, 1990)). Een vergelijking van deze weergegevens met die van de waarnemingen van de trekvlinders wordt besproken.

Medewerkers

Dit jaarverslag kon worden opgesteld dankzij de gegevens van de volgende 161 medewerkers, waarvoor onze hartelijke dank:

B. van Aartsen, A. Adriaans, H. Albertema, A. Alberts, K. Alders, J. Asselbergs, J. de Bakker, A. van Beek, R. Beenen (Bureau Milieu-inventarisatie Prov. Utrecht), H. Beers, J. Bielen, H. Bijl, H. Blokhuis, Th. Blokland, S. de Boer, H. Bolk, L. Bonhof, H. Bosma, L. Bot, W. Briër, mj. R. van de Broek, mw. W. de Brouwer, B. Brugge, H. Bunjes, M. Capello, M. Delnoye, L. van Deventer, H. Dolfen, D. Doornheijn, mw. T. Duijmn-van Oyen, A. Elferink, N. Elferich, J. Ellens, C. Felix, G. Flint, A. Franssen, M. Franssen, H. Gaasbeek, mw. H. Gehéniau-Lasance, C. Gielis, M. Giesendorf, J. Goudzwaard, J. Gremmen, W. Grinwis, mw. L. Groen, A. Groenendijk, A. Grosscurt, H. Harsevoort, P. de Heus, F. Hodzelmans, K. Hoek, B. Hoekstra, W. Hogenes, H. Holsteijn, L. D'Hoore, M. Horeman, mw. M. ter Horst, E. Houkes,

K. Huisman, A. Jacobs, R. Jacobs, M. Jansen (Hoogeveen), M. Jansen (Zonnemaire), P. Jeschar, A. de Jonge, G. Jonker, A. Joppe, K. Kaag, I. Kaijadoo, D. van Katwijk, J. Kerseboom, T. Kleijn, M. Klemann, mw. E. Koopmans-Grommé, J. Koster, P. Kreijger, J. Kuchlein, W. Kuijken, H. Lavrijsen, mj. J. van Leeuwen, V. Lefeber, B. Lempke, J. Lucas, J. van Mastrigt, H. Meek, P. Meininger, F. Melkert, G. van der Meulen, G. Minnema, G. van Minnen, F. Moelans, mw. E. Molin-Neeff, J. Moonen, A. Munsters, H. Nagel, Ch. Naves, K. Nieuwland, P. Oomen, W. Oord, J. van Oort, A. van Oosten, F. van Oosterhout, C. Ottenheijm, G. Padding, J. Peerenboom, K. Penners, J. Pfenning, D. Piet, J. van Piggelen, J. Poortvliet, W. Poppe, D. Prins, A. van Randen, A. Remeus, B. Rietman, P. Rooij, W. van Rooijen, A. Rutten, R. Schouten, mw. J. Schuitman, J. Sentjens, J. Silber, mw. J. Sinnema-Bloemen, J. Slot, A. Smit, F. Smit, mw. M. Smulders, H. Spijkers, D. Stienstra, J. Stolk, E. Taelman, A. Terlien, J. Tilmans, A. van Tuijl, H. Veen, C. de Veld, A. Veldhuyzen, E. Vermandel, mw. D. Vethaak, R. Vis, D. Visser, K. Vlaanderen, M. Vos, R. de Vos, P. Vranken, J. de Vries, P. Vroegindeweij, J. van Vuure, J. Wedts de Swart, mw. B. van de Wegen-Essen, P. van Wely, R. Westerneng, G. Wilmink, Th. Wip, mw. K. Witvoet, H. van Woerden, H. Wolters, P. Zeegers, Ph. Zeinstra, O. Zijlstra, P. Zumkehr.

Waarnemingen

Meer nog dan 1988 was 1989 een extreem warm jaar, en in tegenstelling tot 1988 zeer zonnig en droog. De jaargemiddelde temperatuur te De Bilt was de hoogste van deze eeuw. Alle maanden van het jaar hadden een boven-normale temperatuur, met uitzondering van april en november. De winter 1988/1989 was, evenals de vorige, extreem zacht, maar ditmaal

Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws

Onder redactie van de secretaris
M.J. Sommeijer, Afdeling Sociale Insecten R.U.U.
Postbus 80.086, 3508 TB Utrecht

april 1991

UITNODIGING VOOR DE 36e LENTEVERGADERING

27 april 1991

in het VICTORIA Hotel, te Amsterdam (tegenover het Centraal Station NS).

De 36e Lentevergadering wordt gehouden op zaterdag 27 april 1991 in het Victoria Hotel te Amsterdam.

programma

10.30 uur Opening

10.35 uur Algemene Vergadering

a. Verslag van de secretaris over de toestand van de Vereniging

b. 1. Rekening en verantwoording van de penningmeester

2. Verslag van de Kascommissie

3. Décharge oude en benoeming nieuwe Kascommissie

c. Verslag van de bibliothecaris

d. Verslagen van de commissies

e. Bestuursverkiezing. Conform de aankondiging in het Verenigingsnieuws van februari jl. moet er voorzien worden in de vacature van L.P.S. van der Geest, die als eerste penningmeester niet herkiesbaar is. Het Bestuur stelt als kandidaten voor deze vacature de volgende personen voor: 1. C.F.M. den Bieman, 2. W.F. Tjallingii. Er zijn bij het ter perse gaan van dit bericht geen namen van andere kandidaten binnengekomen.

f. Natuurbescherming en Faunistiek

12.30 uur Lunchpauze

13.30 uur Wetenschappelijke Vergadering

• B. VAN AARTSEN, Vangtechnieken voor het verzamelen van nachtvlinders

• J. HUIJBREGTS, Vangmethoden voor het verzamelen van kevers, o.a. vangblikken en raamvallen

• J. VAN TOL, Entomologisch onderzoek in Oost Sulewesi

16.00 uur Sluiting

habitat-type	LO	NA	HE	KR	GR	LI
familie						
Drepanidae	3					
Thyatiidae	3					
Geometridae	24	4	1	8		
Sphingidae	1	1		1		
Notodontidae	9					
Arctiidae	3		1			1
Noctuidae	5	1	2	19	12	1
Hesperiidae					1	
Lycaenidae			1	2		
Nymphalidae				2		
Satyridae					4	
	48	6	5	32	17	2

RECTIFICATIE

Door een ongelukkige samenloop van omstandigheden is de tabel op p. xvi in het verslag van de 145e zomer- vergadering in het Verenigingsnieuws van maart 1991 onjuist afgedrukt. Hiernaast staat een nieuwe tabel, die U kunt uitknippen en over de foute tabel kunt plakken.

146e ZOMERBIJEENKOMST TE MECHELEN (L.)

Zoals U in het Verenigingsnieuws van februari hebt gezien, vindt de Zomerbijeenkomst dit jaar van 31 mei tot 2 juni plaats in Zuid Limburg. Dat het fraaie Zuid Limburgse land met zijn heuvels, beken en bossen voor entomologen zeer interessant is behoeft geen nadere toelichting. Het gebied is echter niet alleen in entomologisch opzicht de moeite van een bezoek waard. Om dit nog eens te verduidelijken zal J. de Leeuw ons vrijdagavond 31 mei het een en ander laten zien over de ontstaansgeschiedenis hiervan gaat voor Nederlandse begrippen wel zeer ver terug: tot in het Carboon. Boven de nu ondergronds gelegen kool zijn later zeer verschillend lagen afgezet, wat geleid heeft tot de bekende gevarieerde begroeiing. In de voordracht zal ook aandacht worden besteed aan de rijke bewoningsgeschiedenis zoals die weerspiegeld wordt in de streekeigen bebouwingen zoals vakwerk huizen, kastelen en typerende boerderijen en oude cultuurelementen zoals grafen, holle wegen, poelen enz. Voor iedereen die meer dan zes pootjes ver kan kijken zeer aan te bevelen. Wie geen insecten verzamelt tijdens de Zomerbijeenkomst heeft dus volop gelegenheid tot cultuurhistorische verkenningen en de organisatiecommissie zal ten behoeve daarvan nog voor aanvullende informatie zorgen.

Aanmelding:

In het Verenigingsnieuws van februari staat hoe U zich voor de Zomerbijeenkomst kunt aanmelden. Eventuele dieetwensen kunt U daarbij dan ook vermelden.

Kaarten:

Bij de Topografische Dienst, Postbus 115, 7800 AC Emmen, 05910-96888, is een topografische kaart 1:50.000 van geheel Zuid Limburg verkrijgbaar. Bij deze dienst kan men een gratis catalogus met alle leverbare kaarten en atlassen verkrijgen.

EXCURSIE SECTIE EVERTS NAAR DE TICHELGATEN

11 mei 1991

De eerstvolgende excursie van de sectie EVERTS wordt gehouden op 11 mei a.s. naar de Tichelgaten, verzamelen: station Geldermalsen, 10.30 uur. info: H. Vallenduuk, 070-85691.

EXPOSITIE "DE BIJ EN WIJ"

Educatief Museum, Hilversum, Badhuislaan 10, 1217 SK Hilversum

De tentoonstelling "De Bij en Wij" wordt gehouden tot 21 april a.s. De tentoonstelling gaat over de ecologische en economische betekenis en verschillende andere aspecten van bijen en hommels. De uitgebreide tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met de Ministeries van Landbouw, Visserij en Natuurbeheer en Welzijn, Cultuur en Volksgezondheid, het Milieu Educatie Centrum te Eindhoven en het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden. Het educatief museum aan de Badhuislaan (zijstraat van de Vaartweg) te Hilversum is voor het publiek geopend van donderdag t/m zondag 1300 - 1700 uur; telefoon 035-218403.

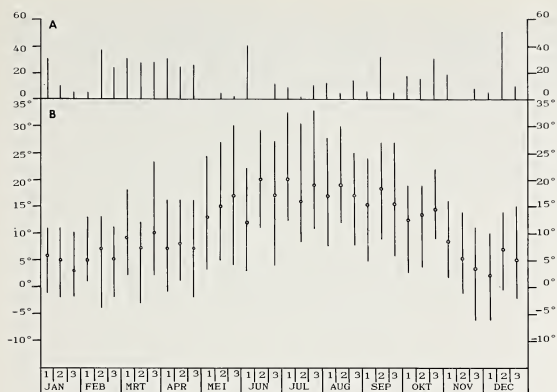
SPINNEN EN INSECTENBEURS

18,19 en 20 mei in Insectarium Hortus Haren

Expositie van spectaculaire spinnen en insecten in het insectarium van Hortus Haren, o.a. over het gezamenlijk kweekproject met Artis gericht op de Roodknie Vogelspin. Naast vele gewone en boxindere Nederlandse spinnen zullen er ook vershillende terraria met levende exemplaren van exotische dieren te zien zijn.

- Armored scale insects. Their biology, natural enemies and control. D. Rosen ed.
World Crop Pests 4 A. Elsevier, Amsterdam.
- Artigas, J.N., 1970. Los Asilidos de Chile (Diptera, Asilidae). Gayana Zool. 17.
- Artigas, J.N., 1971. Las estructuras quintinizadas de la spermatheca y funda del pene de los Asilidos y su valor sistémica etc. (Diptera, Asilidae).
Gayana Zool. 18
- Aurivilius, Chr., 1909. Carl von Linné als Entomolog. Fischer, Jena.
- Carabini 1: Apotomopterus - Ohomopterus - Archaeocarabus - Isiocarabus - Morphocarabus (1). Coléoptères du Monde 8. Sciences Nat, Venette.
- Collections publiques et musées d'histoire naturelle en France, 1989. L. Leclaire & M. Blanc eds. Museum National d'Histoire Naturelle, Paris.
- Crosskey, R.W., 1990. The natural history of blackflies. J. Wiley, Chichester.
- Delvare, G. & H.-P. Aberleng, 1989. Les insectes d'Afrique et d'Amérique tropicale. Clés pour la reconnaissance des familles. Lab. Faunistique, Montpellier.
- Exell., A.W., 1989. The history of the ladybird. P.I. Drinkwater, Shipton-on-Stour.
- Frohaw, F.W., 1987. His life and work by J. Chatfield. Crowood Press, Marlborough.
- Fruit flies. Their biology, natural enemies and control, 1989. A.S. Robinson & G. Hooper eds. World Crop Pests 3B. Elsevier, Amsterdam.
- Vth International Colloquium on Invertebrate Pathology and Microbial Control. Adelaide, Australia, August 1990.
- Lotsy, J.P., 1907. Carolus Linnaeus. Een en ander over zijne beteekenis, vooral ten opzichte van het soortsbegrip. Haarlem.
- Macrofauna rond Amsterdam, 1990. Dienst Ruimte en Groen, Haarlem.
- Morón, M.-A., 1990. Rutelini 1: Plusiotis - Chrysina - Chrysophora - Pelidnotopsis - Ectinoplectron. Coléoptères du Monde 10. Sciences Nat. Venette.
- Mutt, J.A.M. & P.F. Bellinger, 1990. A catalog of the neotropical Collembola. Flora and Fauna Handbook 5.
- L'Ontogénèse et le concept de stase chez les Arthropodes. Colloque organisé par la Société des Acaralogues du Langue Française, 1989. H.M. André & J.-Cl. Lions eds. Ed. Agar. Publ., Wavre.
- Proceedings of the Arthropodan Embryological Society of Japan, 1990. May 1989. Tsukuba, Ibaraki.
- Ramsay, G.W., 1990. Mantodea (Insecta) with a review of aspects of functional morphology and biology. Fauna of New Zealand 19.
- Remillet, M., 1988. Catalogue des insectes ravageurs des cultures en Guyane française. L'Orstom, Paris.
- The Role of insects in the biocoenoses of the Far East., 1988. V.S. Arefin ed.
- The Role of ground beetles in ecological and environmental studies, 1990. N.E. Stork ed. Intercept, Andover.
- Safer insecticides. Development and Use, 1990. D. Hodgson & R.J. Kuhr. Drug and Chemical Toxicology. Marcel Dekker, New York.
- Schorr, M., 1990. Grundlagen zu einem Artenhilfsprogramm Libellen der Bundesrepublik Deutschlands. Ursus, Bilthoven.
- The Scientific results of the Royal Geographical Society's Oman Wahiba Sands Project 1985-1987. Journal of Oman Studies. Special Report 3.
- Service, M.W., 1990. Handbook to the Afrotropical toxorhynchitine and culicine mosquitoes, excepting Aedes and Culex. British Museum (Nat. Hist.), London.
- Smith, C.M., 1989. Plant resistance to insects. A fundamental approach. J. Wiley, New York.
- Smithers, C.N., 1990. Keys to the families and genera of Psocoptera (Arthropoda: Insecta). Techn. Rep. Sustr. Mus. 2.
- Teskey, H.J., 1990. The horse flies and deer flies of Canada and Alaska. Diptera: Tabanidae. Insects and Arachnids of Canada 16.
- Uno, K., 1989. The Orchid Mantis and the insects of Malaysia. Nippon Television Network Corp., Tokyo.

- Archer, M.E., 1989. A key to the world species of the Vespinae (Hymenoptera). Part. 1. Keys, checklist and distribution. Part 2. Figures. Re. Monogr. Coll. Ripon & York St. John nr. 2.
- Automatic data processing for systematic entomology: promises and problems. Rep. entomological collections network. December 1990, Louisiana State Univ.
- Baeva, V.G., 1985. Jumping plant lice (Homoptera, Psyllodea). Fauna Tadziksoi SSR. vol. 8.
- Biological control of the Larger Grain

in bedrijf zijn. Ook in voorgaande jaren zijn veel exemplaren met deze vangtechniek gevangen. Mogelijk ontbreekt de vlinder op de meeste lijsten vanwege het vroegtijdig stoppen van de meeste waarnemers met inventariseren. Deze uil vliegt echter tot zeer laat in het seizoen en komt ook in de vroege avond gemakkelijk op stroop.

Mythimna unipuncta (Haworth)